

ОСОБЛИВОСТІ САМОКОНТРОЛЮ В УМОВАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОГО НАВЧАННЯ

Захарченко Н.М., ст. викладач, Крючкова А.М., студентка, СумДУ, м. Суми

Вища математика, що визнана універсальною мовою науки, елементом загальної людської культури, водночас є могутнім засобом розвитку особистості. Вона сприяє розвитку навичок логічного мислення, просторового уявлення, таких рис характеру, як уміння ставити перед собою проблемне завдання, цілеспрямованість у досягненні мети, віри у свої можливості, впевненість у правильності виконаного завдання. Але розвиток усіх цих якостей характеру неможливий без наявності ще однієї найважливішої риси – риси самоконтролю, яка є основою формування творчої, соціально зрілої особистості студента.

Розвиток технічного прогресу веде до розвитку об'єму наукової інформації. У вищих технічних навчальних закладах з'являються нові дисципліни. Це приводить до зменшення годин, що відводяться на практичні заняття фундаментальних дисциплін, збільшення частки самостійної роботи студентів і, як наслідок до скорочення часу для тренувальних робіт за поточними темами та їх перевірки. В результаті таких змін студенти не мають можливості своєчасного усунути прогалини у поточних знаннях, що приводить до зниження якості освіти.

Повне розуміння студентом навчального матеріалу відбувається не під час первинного сприйняття матеріалу, а при самостійному відпрацюванні теоретичних понять та при самостійному розв'язуванні практичних завдань і задач прикладного змісту. При цьому необхідний постійний (поточний) контроль виконання

Виникає протиріччя: студент повинен працювати самостійно, тобто без сторонньої допомоги, але без помилок, тобто під постійним контролем. Постійний контроль з боку викладача привчає студента до безвідповідальності: його помилки знаходить викладач, а не він сам. Зміни у проведенні контролю мають бути пов'язані зі зростанням ролі самоконтролю та самооцінки. Необхідно дати студенту можливість не тільки засвоювати зміст навчального матеріалу, але і самостійно контролювати, оцінювати і коригувати свою пізнавальну діяльність. Традиційні методи контролю цього дати не можуть, що призводить до неможливості організувати ефективно продуктивне самостійне навчання.

При вивченні вищої математики роль самоконтролю нерідко трактують дуже вузько, а саме, як самостійне виправлення допущених помилок. Та це лише одна з притаманних йому властивостей. При виконанні математичних завдань самоконтроль охоплює всі етапи діяльності студента: від аналізу умови завдання до завершального аналізу і перевірки результату. Його спрямованість – усвідомлення структури своєї діяльності, попередження появи помилок, контроль за діями, корекція отриманих проміжних і остаточних результатів. Основною ж функцією самоконтролю є самоуправління людини своєю діяльністю та поведінкою.

У залежності від мети та виду діяльності в математиці застосовують три напрямки самоконтролю: попередній, коригуючий (поточний) та підсумовуючий (заклучний).

Попередній самоконтроль направлений на уявлення та осмислення майбутньої роботи, вибір необхідних дій, уявну актуалізацію загальної схеми розв'язування задачі. Його здійснення є показником ступеня розвитку у студентів уміння планувати, готовності обґрунтовувати життєздатність складеної програми дій. Такий контроль доречний на початку вивчення модуля чи теми.

Коригуючий самоконтроль – це самоконтроль за ходом розв'язування завдання. Найчастіше - це аналіз та оцінка послідовності виконуваних дій, їх змісту, відповідність до плану, перевірка правильності висновків окремих операцій, прогнозування результату. Поточний самоконтроль – це самоконтроль у ході проведення практичних занять, виконання індивідуальних домашніх робіт. Виконуючи окремий крок розв'язку, дію, операцію, студент співвідносить їх з уявним або реальним, або з попереднім досвідом, зразком, еталоном.

Підсумовуючий самоконтроль спрямований на перевірку кінцевого результату та осмислення ходу розв'язування. Він проводиться на етапі завершального аналізу розв'язання і передбачає реалізацію всіх типів контролю. Такий вид самоконтролю допоможе студентам при підготовці до заліків та іспитів.

Китайська мудрість гласить: „ скажи мені – і я забуду; покажи мені – і я запам'ятаю; залучи мене – і я навчусь”. Головна ідея цього висловлювання, „залучи мене,” – підсилюється результатами психолого-фізіологічних досліджень, у яких доведено: тільки те що пройшло через власну моторну чи мислительну діяльність формує на раціонально-почуттєвому рівні певний досвід індивіда, тобто знання.

Для того щоб сформувати у студентів уміння проводити самооцінку своїх дій необхідно:

- включати студентів у контрольну-оцінну та коригуючу діяльність;
- послідовно і систематично навчати їх раціональних методів, прийомів та форм самоконтролю;
- навчати студентів формуванню правильних і раціональних етапів контролю;
- ознайомлювати їх із змінами вимог до норм і критеріїв оцінки;
- акцентувати увагу студентів на внутрішньому контролі умінь та навичок;
  - на основі вище названого формувати стійку потребу та навички самооцінки, самоконтролю та розвинених форм рефлексії.